

УДК 349:342.6.9

КОРЖ І.Ф., доктор юридичних наук, с.н.с., заступник керівника наукового центру ДНУ ІБП НАПрН України.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0446-5975>.

КОРЖ Т.І., головний консультант Секретаріату Конституційного Суду України.

ПРАВОВА ІНФОРМАЦІЯ ЯК БАЗА ДЛЯ УХВАЛЕННЯ ОКРЕМИХ ЮРИДИЧНО ЗНАЧИМИХ РІШЕНЬ

***Анотація.** В даній статті досліджується питання значення та застосування правової інформації для прийняття окремих юридично значимих актів, таких як управлінське рішення, а також розкривається процедура здійснення конституційного провадження для подальшого ухвалення рішень Конституційного Суду. Надається авторське визначення терміну “конституційне провадження” та місце правової інформації в ньому.*

***Ключові слова:** конституційне рішення, правова інформація, судове рішення, управлінський акт, юридична позиція.*

***Summary.** This article discusses the importance and application of legal information for the adoption of certain legally significant acts, such as administrative decisions, as well as the procedure for conducting constitutional proceedings for further decisions of the Constitutional Court. The author's definition of the term “constitutional proceedings” and the place of legal information in it are provided.*

***Keywords:** constitutional decision, legal information, court decision, administrative act, legal position.*

Постановка проблеми. Україна здійснює заходи щодо напрацювання відповідних умов, які забезпечать її вступ до цивілізованої, економічно розвинутої, з демократично діючими принципами сім'ї європейських народів. І головною рушійною силою реалізації зазначеного є подальше зміцнення української державності, становлення демократичних інститутів, розвитку громадянського суспільства, що мають забезпечувати високоосвічені, активні та відповідальні громадяни України. Подальший розвиток України як правової держави, в якій, у свою чергу, розвивається інформаційне суспільство, в значною мірою залежить від належного використання правової інформації.

У теорії інформаційних систем інформація ототожнюється з відомостями (даними), тобто тлумачиться як сукупність відомостей про будь-що або будь-кого. Згідно з кібернетичним підходом інформацією є нові, корисні, вагомі для користувача відомості. Одним із важливих різновидів інформації в сучасних умовах є такий її вид, як правова інформація. Під правовою інформацією, конкретне визначення якої надаватиметься нижче, розуміють інформацію про право.

Одержання результатної інформації є метою функціонування інформаційних систем. Організація баз даних є необхідною передумовою для створення правових інформаційних систем і належного забезпечення правовою інформацією суспільства, але використання таких баз може призводити до нових проблем. Скажімо, нагромадження великого обсягу правової інформації в банку даних може призвести до монополізації, а згодом і до зловживань у вигляді приховування інформації, її незаконного оприлюднення чи використання з корисливою метою. Для запобігання таким зловживанням право власності на правову інформацію має належати державі, а використання даних має обов'язково регламентуватися законодавством.

Питанню застосування правової інформації у сучасному суспільному житті, у діяльності органів публічної влади у різних сферах життєдіяльності, приділяли увагу дослідники Беляков К.І., Брижко В.М., Венгерів А.Б., Гавловський В.Д., Гоголь Б.М., Денисова О.О., Золотар О.О., Калюжний Р.А., Копилов В.А., Корж І.Ф., Костицький М.В., Кохановська О.В., Леонов Б.Д., Марущак А.І., Пилипчук В.Г., Саржан С.Л., Самохвалов А.А., Фурашев В.М., Швець М.Я. тощо.

Складність завдань управління розвитком суспільства, вивчення соціально-правової реальності в даний час у зв'язку зі змінами, що відбуваються в соціальній структурі українського суспільства, а саме вибором курсу на ринкову економіку, інтеграцію до Європейського співтовариства, значні перетворення в політичній системі країни, постійно диктують необхідність принципів змін у функціонуванні системи органів публічної влади, якісного поліпшення в ній інформаційної взаємодії елементів. У зв'язку із зазначеним зростає значення узгодження діяльності органів публічної влади в інформаційній сфері, значення правової інформації для прийняття юридично значимих актів.

Виходячи з вищезгаданого вважаємо, що питання належного правового регулювання суспільних відносин, що виникають з приводу використання правової інформації у діяльності публічної влади України, нині є вкрай актуальними. Це пов'язано як з розвитком демократичних перетворень у державі, так і активністю вітчизняних і зарубіжних громадсько-політичних інституцій у дослідженні зазначеної проблематики. Ґрунтовних наукових досліджень потребують питання щодо дослідження механізмів доступності до правової інформації та механізмів її ефективного використання посадовими і службовими особами органів публічної влади.

Метою статті є визначення повноти і ефективності правової інформації, а також розкриття процедури її використання при підготовці прийняття окремих юридично значимих актів публічної влади.

Виклад основного матеріалу. Однією із головних складових діяльності будь-якої юридичної чи фізичної особи, будь-якої форми права власності, є ухвалення нею юридично значимих, насамперед управлінських рішень, які є результатом аналізу, прогнозування, оптимізації, економічного обґрунтування й вибору альтернативи з багатьох варіантів досягнення мети своєї діяльності. Рішення – це продукт управлінської праці. Його прийняття – це визначальний процес управлінської діяльності, оскільки формує напрямки діяльності згаданого органу та його працівників, вимагає від того, хто його приймає, високого рівня компетентності, значимих затрат часу, енергії, досвіду.

В науковій та довідковій літературі [1, с. 335] під рішенням розуміється “у найбільш загальному соціально-психологічному плані – свідомий і вольовий акт особи, який передбачає вибір між альтернативними варіантами можливої поведінки у процесі досягнення певної мети”. За юридичним змістом це є правові акти, які встановлюють нові, змінюють чи скасовують діючі правові норми.

Кожне рішення з процесуального погляду проходить наступні стадії:

- підготовка;
- прийняття;
- виконання.

Підготовка ухвалення рішення полягає в обґрунтуванні відповідного варіанту для його прийняття. Ця стадія має з'ясувати існуючі проблеми та її осмислення, збір та аналіз інформації, постановку завдань, пошук шляхів їх вирішення.

Стадія прийняття рішення здебільшого є формалізованою, часто пов'язана з колективним обговоренням і голосуванням, а факт виконання – це реалізація завдань

поставлених у прийнятому рішенні. У свою чергу стадія виконання потребує прийняття тих рішень, які регулюють стадію виконання між актом прийняття рішення і досягнення результату, вимагають цілеспрямованої діяльності.

Рішення мають різну форму, оскільки залежать від суб'єкта його прийняття та його правового статусу. Так рішення органів публічної влади визначаються законодавством і залежать від їхньої компетенції, а суб'єктів приватного права та громадських організацій – їхніми статутами.

Не ставлячи перед собою завдання розглядати класифікацію управлінських рішень за різними ознаками, наведемо лише етапи їх прийняття за методом американського вченого С. Янга [2], який стверджує, що процес вироблення раціональних рішень охоплює десять етапів:

- визначення цілей організації (гл. 4);
- виявлення проблем у процесі досягнення цих цілей (гл. 5);
- дослідження проблем і встановлення діагнозу (гл. 5);
- пошук рішення проблеми (гл. 5);
- оцінка усіх альтернатив і вибір найкращої з них (гл. 5);
- погодження рішень в організації (гл. 6);
- затвердження рішення (гл. 7);
- підготовка до введення рішення в дію (гл. 7);
- управління застосуванням рішення (гл. 7);
- перевірка ефективності рішення (гл. 7).

Необхідно зазначити, що на переконання С. Янга загальної думки про кількість і склад етапів, з яких в дійсності складається напрацювання рішень, не існує. Одна з причин зазначеного полягає у різниці обставин, в яких відбуваються конкретні процеси, внаслідок чого різним етапам процесу напрацювання рішень у різних випадках надається різне значення.

Існує також думка [3], що найоптимальніший варіант процесу вироблення раціональних управлінських рішень охоплює такі етапи:

- виникнення ситуації, яка потребує прийняття рішення (поява необхідності формалізації методів менеджменту);
- збір та оброблення інформації щодо розроблених методів менеджменту;
- виявлення та оцінювання альтернатив, закладених у розроблених методах менеджменту;
- підготовка та оптимізація управлінського рішення, яке приймається (вибір альтернативи);
- прийняття управлінського рішення (узаконення альтернативи);
- реалізація управлінського рішення та оцінювання результатів.

Кожен етап реалізується через відповідні ланки. Така технологія вироблення управлінського рішення є логічним продовженням процесу менеджменту, оскільки прийняті управлінські рішення завершують процедури формування інструментів впливу керуючої системи на керовану.

Для прийняття належного управлінського рішення важливого значення набуває правова інформація, як базис його ухвалення, без якої процес ухвалення рішення практично не можливий. Під правовою інформацією в науковій та довідковій літературі [4, с. 128-129] розуміються будь-які відомості про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо. Джерелами правової інформації є Конституція України, інші законодавчі і підзаконні нормативно-правові акти,

міжнародні договори та угоди, норми і принципи міжнародного права, ненормативні правові акти, повідомлення ЗМІ, публічні виступи, інші джерела інформації з правових питань [5].

Загалом інформація може мати як статус обмеженого доступу (таємної, службової, конфіденційної), так і статус відкритої, що, у свою чергу, викликає різний режим її використання, визначений законами України “Про інформацію” [5] та “Про доступ до публічної інформації” [6]. Однак, правова інформація, яка є часто публічною інформацією, за рідкісними виключеннями, що пов’язані із забезпеченням національної безпеки, має правовий режим загальнодоступної інформації, тобто відкритої, оскільки вона пов’язана передусім із регулюванням суспільних відносин. Наприклад, правовою інформацією з обмеженим доступом (часто секретною) може бути: міжнародна угода між окремими державами у сфері безпеки і оборони; міжнародна угода щодо закупок і поставок відповідних видів зброї. Навіть напрацьовані відповідні технології, які пов’язані зі сферою національної безпеки, доступ до них та передача їх іншим суб’єктам може бути з обмеженим доступом.

Уся правова інформація, як зазначається у Законі України “Про інформацію” [5], за характером джерел поділяється на дві основні групи: офіційну й неофіційну. Офіційна правова інформація міститься в документах трьох видів: нормативних, правозастосовних і статистичних, її джерелом є державні органи й посадові особи. Така інформація має велике значення у державотворенні. Наприклад, на сучасному етапі враховується історична практика, яка відображає об’єктивні умови розвитку українського народу. Неофіційна правова інформація міститься у матеріалах наукових досліджень, лекціях, доповідях з правової тематики. Офіційна та неофіційна правова інформація різняться метою, властивостями. Якщо для першої обов’язковою є повнота, то для другої ця властивість не є обов’язковою. Неофіційна правова інформація, яка є нормативною і породжує правові наслідки, має тим не менш важливе значення для ефективної реалізації норм права. Так, думки відомих вчених, які коментують законодавство, представляють інтерес як для фахівців, так і для широких кіл населення і використовуються при реалізації (застосуванні) правових норм.

Залежно від стадії виникнення розрізняють первинну правову інформацію, яка виникає безпосередньо у процесі юридичної діяльності, і вторинну, яка виникає в результаті оброблення первинної та (або) іншої вторинної інформації. До вторинної належить інформація проміжна і результатна. З позиції технології розв’язування задач розрізняють правову інформацію вхідну, проміжну і вихідну. Вхідною називають інформацію, що підлягає обробці – первинна і вторинна інформація, константи. Вихідна інформація є підсумком оброблення вхідних даних, але вона разом з результатною інформацією містить і деякі первинні дані. Проміжною є інформація, необхідна для розв’язування цих самих задач у наступних періодах.

За стабільністю правова інформація поділяється на постійну (сталу), яка не змінює своїх значень, умовно постійну, для якої це твердження може бути справедливим протягом тривалого періоду, та змінну, значення якої часто змінюються. Різновиди правової інформації враховуються при організації її оброблення, створенні інформаційних систем, виборі варіантів технологій для розв’язування конкретних задач. Зазначимо також, що правова інформація має бути вірогідною – об’єктивно відбивати реальність, повною – достатньою для розв’язування правової задачі, своєчасною – надходити до користувача тоді, коли той матиме в ній потребу.

У повсякденному житті напрацьована публічна правова інформація та її використання направлена, в цілому, на регулювання суспільних відносин, їх вдосконалення та

осучаснення. Особливо важливе місце правова інформація займає у сфері управління суспільного життя при напрацюванні та прийнятті управлінських рішень та ухваленні документів управлінського характеру. Оскільки стан життя громадян в значній мірі залежить від його належного врегулювання нормами права, що здійснюється через прийняття відповідних законодавчих та підзаконних актів, коротко розглянемо значення правової інформації для підготовки та напрацювання зазначених актів.

При підготовці та напрацюванні згаданих актів, важливе значення набуває якість майбутнього нормативно-правового акта, від чого залежить успішність врегулювання відповідних суспільних відносин. Поряд з іншими критеріями, наприклад законодавчою технікою, критерії якості, об'єктивності та повноти правової інформації по існуючій проблемі в суспільстві, яку заплановано врегулювати майбутнім актом, шляхи та механізми, напрями правового врегулювання проблеми, набувають визначального значення у напрацюванні відповідного акта.

Насамперед, розробнику акта необхідно вивчити саму проблему, яким актом вона має бути врегульована, які відносини при цьому мають бути врегульовані і чи вони є важливими для суспільства, зазначити цілі, що мають бути досягнуті з прийняттям акта, тобто спрогнозувати наслідки дії майбутнього акта: економічні, політичні, соціальні тощо. Важливим є вивчення міжнародних договорів, що стосуються предмету законопроекту.

З метою взаємного узгодження проекту акта із законодавством та уникнення суперечностей слід проаналізувати чинне законодавство, особливо вимоги, що містяться в податкових, бюджетних актах тощо, а також визначити місце майбутнього акта в загальній системі законодавства, галузі. Аналіз законодавства слід здійснювати з урахуванням рішень Конституційного Суду України з питань, що належить до предмета правового регулювання майбутнього акта. Тим самим розробником накопичується правова інформація, необхідна для напрацювання якісного нормативно-правового акта.

Після збирання і вивчення правової інформації, вона має лягти в основу обґрунтування необхідності прийняття проекту акта, його мети, завдань і основних його положень та визначення місця в системі законодавства. Крім того, на підставі згаданої інформації обґрунтовуються очікувані соціально-економічні, правові та інші наслідки застосування акта після його прийняття. Зазначається про те, що реалізація проекту акта впливає чи ні на видаткову та/або доходну частину відповідного бюджету, і додаються фінансово-економічне обґрунтування (розрахунок розміру витрат) та пропозиції щодо покриття цих витрат, а також іншу інформацію, необхідну для розгляду і прийняття проекту акта.

Свої особливості опрацювання правової інформації притаманні процедурі ухвалення рішення Конституційним Судом України. Процесу конституційного провадження притаманні наступні стадії:

- звернення до Конституційного Суду (конституційна скарга; конституційне подання; конституційне звернення);
- відкриття (відмова у відкритті) конституційного провадження у справі за зверненням відповідного суб'єкта права;
- розгляд справи по суті;
- винесення Конституційним Судом України рішення у справі (ухвала; рішення; висновок).

На сьогоднішній день відсутнє законодавче визначення терміну “конституційне провадження”. Водночас аналіз Розділу 2 “Конституційне провадження” Закону України “Про Конституційний Суд України” [7] дає змогу зробити наступне його визначення:

Конституційне провадження – це процес розгляду звернення до Конституційного Суду України належного суб'єкта права на звернення до Суду, у відповідності до вимог формалізованої системи правових норм, та прийняття Судом за зверненням відповідного рішення.

Відповідно до положень згаданого Розділу і, зокрема, згідно із статтею 61 Закону [7], питання щодо відкриття конституційного провадження у справі вирішується на засіданні колегій, сенатів, Великої палати Конституційного Суду. Ухвалу про відкриття конституційного провадження у справі або про відмову у відкритті конституційного провадження у справі Колегія постановляє не пізніше одного місяця з дня визначення Судді-доповідача. Зазначений строк може бути подовжено на засіданні Великої палати за клопотанням Судді-доповідача чи головуючого в Сенаті.

Справу, за якою відкрито конституційне провадження, розглядає відповідно Сенат або Велика палата на пленарному засіданні в порядку та строк, встановлені цим Законом. Дату розгляду справи Сенатом, Великою палатою визначає відповідно Голова Суду, заступник Голови Суду. Суб'єкт звернення має бути повідомлений про відкриття конституційного провадження у справі в десятиденний строк з дня постановлення ухвали про відкриття конституційного провадження у справі.

Конституційному провадженню у справі може бути відмовлено з підстав, зазначених у ст. 62 Закону [7], а саме:

- звернення до Суду неналежним суб'єктом;
- неналежність до повноважень Суду питань, порушених у конституційному поданні, конституційному зверненні, конституційній скарзі;
- невідповідність конституційного подання чи конституційного звернення вимогам, передбаченим цим Законом;
- неприйнятність конституційної скарги;
- втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, крім випадків, передбачених частиною другою ст. 8 цього Закону, тобто з метою захисту та відновлення прав особи Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих положень), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до праввідносин, що виникли під час його чинності;
- наявність рішення, висновку Суду щодо того самого предмета конституційного подання, конституційного звернення, конституційної скарги, а також ухвал Суду про відмову у відкритті або про закриття конституційного провадження у справі, якщо їх постановлено на підставі пунктів 1, 2 цієї частини.

Таким чином підставами для відмовлення у конституційному провадженні може бути значною мірою недостатня наявна чи відсутня правова інформація, що подається суб'єктами права звернення до Суду.

Важливого значення набуває правова інформація для роботи судді-доповідача, який входить до складу Колегії, яка розглядає звернення до Суду. Ним мають бути вивчені порушені у зверненні питання і підготовлені матеріали для розгляду Колегією, Сенатом чи Великою палатою. Він може витребувати документи, інші відомості, що стосуються справи, від суб'єкта звернення, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, політичних партій, громадських об'єднань. Він може надавати відповідні доручення відповідним підрозділам Секретаріату та встановлює строки їх виконання, залучаючи, за необхідності, спеціалістів для консультацій та дослідження документів.

Крім того, він може вносити на розгляд Сенату, Великої палати пропозиції щодо призначення експертизи у справі, залучення до участі в конституційному провадженні спеціалістів, виклику посадових осіб, експертів, спеціалістів, свідків, уповноважених осіб, які діють від імені суб'єкта права на звернення, а також громадян, участь яких може сприяти об'єктивному та повному розгляду справи, а також здійснювати інші повноваження, які визначені Регламентом [8]. Відповідно до нього для з'ясування обставин, які мають значення для справи, що потребує спеціальних знань, Колегія, Сенат, Велика палата можуть призначити експертизу, про що постановляється ухвала, в якій зазначаються експерти та питання, щодо яких вони мають дати висновок.

У разі необхідності для забезпечення об'єктивного і повного розгляду справи на засідання Колегії, засідання або пленарне засідання Сенату чи Великої палати викликаються посадові особи, експерти, спеціалісти, свідки та інші особи. При цьому, експертом, перекладачем, спеціалістом, свідком у конституційному провадженні у справі не можуть бути особи, які:

- є суб'єктами звернення до Суду у справі, що розглядається, або членами сім'ї чи близькими родичами осіб цих суб'єктів;
- брали участь в ухваленні оспорюваного акта або є членами сім'ї чи близькими родичами осіб, які брали участь в ухваленні оспорюваного акта;
- є членами сім'ї або близькими родичами Судді, якщо не було заявлено та задоволено його відвід (самовідвід).

З метою отримання правової інформації для належного розгляду конституційної справи, важливу роль відіграють експерти і спеціалісти у питаннях права. Наприклад, експерт зобов'язаний провести повне дослідження і надати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок щодо поставлених йому запитань, у разі необхідності – прибути на засідання Колегії, засідання чи пленарне засідання Сенату, Великої палати, надати висновок або роз'яснити його Суду. Він наділений відповідними повноваженнями, визначеними п. 5 параграфу 63 Регламенту [8].

На відповідних засіданнях йому можуть ставитися запитання щодо: використаних методик та теоретичних розробок; достатності відомостей, на підставі яких готувався висновок; наукового обґрунтування та методів, за допомогою яких експерт дійшов висновку; інші запитання, що стосуються достовірності висновку. Якщо Колегія, Сенат, Велика палата ухвалою доручає експерту дати письмовий висновок з питань, що виникають під час розгляду справи, його попереджають про відповідальність за завідомо неправдивий висновок, про що зазначається у відповідній ухвалі.

Висновок експертизи повинен бути засвідчений підписом експерта (експертів). Якщо під час проведення експертизи будуть виявлені факти, що мають значення для справи, але щодо яких не було поставлено запитань, експерт може викласти свою думку про ці факти у висновку експертизи. У разі необхідності може бути призначена додаткова або повторна експертиза у складі тих самих або інших експертів.

Під час дослідження матеріалів справи Суд може скористатися усними консультаціями або письмовими роз'ясненнями (висновками) спеціалістів, які володіють знаннями у сфері права. На засіданні спеціаліст зобов'язаний відповідати на запитання, звертати увагу на характерні особливості матеріалів, які досліджуються, надавати допомогу. Їм можуть бути поставлені запитання по суті наданих усних консультацій чи письмових роз'яснень, які додаються до матеріалів справи. Спеціаліст може знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета дослідження і з дозволу головуючого на засіданні ставити запитання учасникам конституційного провадження, залученим учасникам.

На підставі зазначеного вище розгляду конституційних справ Судом приймаються правові акти – рішення, висновки, ухвали, забезпечувальні накази. При цьому свою юридичну позицію Суд викладає в мотивувальній та/або резолютивній частині рішення, висновку. Юридична позиція може міститися в ухвалях про відмову у відкритті конституційного провадження у справі та про закриття конституційного провадження у справі, постановлених Сенатом чи Великою палатою.

Конституційний Суд може розвивати і конкретизувати юридичну позицію Суду у своїх наступних актах, змінювати юридичну позицію Суду в разі суттєвої зміни нормативного регулювання, яким керувався Суд при висловленні такої позиції, або за наявності об'єктивних підстав необхідності покращення захисту конституційних прав і свобод з урахуванням міжнародних зобов'язань України та за умови обґрунтування такої зміни в акті Суду.

Необхідно зазначити, що оприлюднення всіх актів Суду за результатами конституційного провадження, крім висновків Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, здійснюється на офіційному веб-сайті Суду або в окремих випадках за ухвалою Суду – в залі засідань Суду, але не пізніше наступного робочого дня після їх ухвалення. Оприлюднення правового акту на веб-сайті Суду – ознака сучасного, демократичного підходу органу публічної влади до питання своєчасного доведення до громадян юридично значимих актів держави. Це – хороший приклад для інших публічних органів державної влади щодо необхідності запровадження прозорості і демократичної діяльності державної інституції.

Висновки.

Прийняття юридично значимих (управлінських) рішень – це визначальний процес будь-якої управлінської діяльності, оскільки формує напрямки діяльності установи, організації та її окремих працівників. Робота з прийняття таких рішень вимагає від менеджерів високого рівня компетентності, значних затрат часу, енергії, досвіду. Вона передбачає і високий рівень відповідальності, оскільки для втілення прийнятих рішень у життя необхідно забезпечити ефективну та злагоджену роботу всього організаційного механізму.

Отримані в процесі управлінської діяльності методи такого менеджменту зможуть впливати на керовану систему тільки після її офіційного визнання, тобто після прийняття згаданого рішення. Цьому прийняттю передують певні його стадії, як підготовка, прийняття, виконання, що має з'ясувати існуючі проблеми та її осмислення, збір та аналіз інформації, постановку завдань, пошук шляхів їх вирішення. Важливого значення при цьому набуває правова інформація різного ступеня доступності, офіційна і неофіційна, первинна і вторинна та інших видів, без якої процес ухвалення рішення практично неможливий. Поряд з відповідними критеріями, наприклад законодавчою технікою, критерії якості, об'єктивності та повноти правової інформації по існуючій проблемі в суспільстві, яку заплановано врегулювати майбутнім актом, шляхи та механізми, напрями правового врегулювання проблеми, набувають визначального значення у напрацюванні відповідного акта.

Так для прийняття нормативно-правового акта необхідно вивчити саму проблему, яким актом вона має бути врегульована, які відносини при цьому мають бути врегульовані і чи вони є важливими для суспільства, зазначити цілі, що мають бути досягнуті з прийняттям акта, тобто спрогнозувати наслідки дії майбутнього акта: економічні, політичні, соціальні тощо. Важливим є вивчення міжнародних договорів, що стосуються предмету законопроекту, здійснення аналізу чинного законодавства,

особливо вимоги, що містяться в податкових, бюджетних актах тощо, а також визначити місце майбутнього акта в загальній системі законодавства, галузі. Після зазначеного дана інформація має лягти в основу обґрунтування необхідності прийняття проекту акта, його мети, завдань і основних його положень та визначення місця в системі законодавства.

Певні особливості притаманні для процедури прийняття акта Конституційного Суду, що називається конституційним провадженням. Пропонується наступне його визначення: *Конституційне провадження – це процес розгляду звернення до Конституційного Суду України належного суб'єкта права на звернення до Суду, у відповідності до вимог формалізованої системи правових норм, та прийняття Судом за зверненням відповідного рішення.*

Питання щодо відкриття конституційного провадження у справі вирішується на засіданні колегій, сенатів, Великої палати Конституційного Суду. Справу, за якою відкрито конституційне провадження, розглядає відповідно Сенат або Велика палата на пленарному засіданні в порядку та строк, встановлені законом. Конституційному провадженню у справі може бути відмовлено з підстав, зазначених у ст. 62 Закону України “Про Конституційний Суд України”, основною підставою для зазначеного може бути значною мірою недостатня наявна чи відсутня правова інформація, що подається суб'єктами права звернення до Суду.

Важливого значення набуває правова інформація для роботи судді-доповідача, який входить до складу Колегії, яка розглядає звернення до Суду, яким мають бути вивчені порушені у зверненні питання і підготовлені матеріали для розгляду Колегією, Сенатом чи Великою палатою. Він може витребувати документи, матеріали, інші відомості, що стосуються справи, від суб'єкта звернення, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, політичних партій, громадських об'єднань. З цією метою він надає доручення відповідним підрозділам Секретаріату та встановлює строки їх виконання, залучаючи, за необхідності, спеціалістів для консультацій та дослідження документів.

Крім того, ним можуть вноситися на розгляд Сенату, Великої палати пропозиції щодо призначення експертизи у справі, залучення до участі в конституційному провадженні спеціалістів, виклику посадових осіб, експертів, спеціалістів, свідків, уповноважених осіб, які діють від імені суб'єкта права на звернення, а також громадян, участь яких може сприяти об'єктивному та повному розгляду справи, а також здійснювати інші повноваження, які визначені Регламентом Суду. Також, для забезпечення об'єктивного і повного розгляду справи на засідання Колегії, засідання або пленарне засідання Сенату чи Великої палати можуть викликатися посадові особи, експерти, спеціалісти, свідки та інші особи. З метою отримання правової інформації для належного розгляду конституційної справи, важливу роль відіграють експерти і спеціалісти у питаннях права, висновки, консультації та роз'яснення яких мають враховуватися під час розгляду конституційних справ Судом, при прийнятті правових актів – рішення, висновків, ухвал, забезпечувальних наказів.

Використана література

1. Юридична енциклопедія: в 6 т.; за ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: “Укр. енциклопедія”, 2003. Т. 5. 736 с.
2. Янг С. Системное управление организацией. URL: <https://gtmarket.ru/library/basis/5817> (дата звернення: 27.03.2022).

3. Управлінські рішення: сутність, класифікація, умови та процес прийняття. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/15389> (дата звернення: 27.03.2022).
4. Правова інформація. Енциклопедія соціогуманітарної інформації: в 2 т.; за ред. К.І. Белякова. Київ: Видавничий дім “Гельветика”, 2020. Т. 1. 472 с.
5. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 3322-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 27.03.2022).
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.11 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 04.04.2022).
7. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.17 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text> (дата звернення: 09.04.2022).
8. Регламент Конституційного Суду України: Постанова Конституційного Суду України від 22.02.18 р. № 1-пс/2018. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/reglament_2.pdf (дата звернення: 10.04.2022).

~~~~~ * * * ~~~~~